

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Prudentia Et Cæteris In Confessario requisitis ad ritè fructuoséque Diuini ministerij sui munera obeunda, Tractatvs

Regnault, Valère

Lvgdvni, 1611

Cap. XXII. De prudentia Confessarij in prouidendo, ne munus suum exequatur non idoneus ad illud tamquam carens conditione aliqua necessaria: puta potestate, aut vsu potestatis, aut scientia, aut ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41341

rum (quandoquidem sine illa possunt interuenire omnia, quæ essentialia sunt Sacramento: materia, in quam & forma cum debita ministri potestate, & intentione) requiritur tamen ad imponendam condignam pœnitentiam cum æquitate iudicij, & ad consilium, & remedium, medicinamque accommodatam pœnitenti adhibendam. Quod notabile habet etiam Henriquez libr. 5. *f. alios citans in* *f. cap. 15. in fine.*

CAPVT XXII.

De prudentia Confessarij in prouidendo, ne minus suum exequatur non idoneus ad illud, tamquam carens conditione aliqua necessaria: puta potestate, aut usu potestatis, aut scientia, aut bonitate, aut Episcopali approbatione.

SUMMARIUM.

1. *Requisita, ut quis sit Confessarius, seu Sacramenti pœnitentia idoneus minister.*
2. *Duplex potestas; una ordinis, altera iurisdictionis; & unde accipiatur.*
3. *Vtriusque necessitas ad validitatem Sacramenti pœnitentia.*
4. *Sex modi acquirendi iurisdictionem delegatam, seu extraordinariam.*
5. *Duo modi quibus in Confessario impeditur usus iurisdictionis, quorum prior est per censuram Ecclesiasticam: & quam.*
6. *Posterior per casuum reservationem.*
7. *Casus Episcopo reservati de iure communi.*
8. *Reservati in bulla*

bullæ cœnæ Domini. 9. Reservati in decreto, & decretalibus. 10. Reservati in Clementinis, & extraneis. 11. Reservati tam extra corpus iuris, quam bullam cœnæ Domini. 12. Sine licentia superioris sacerdos inferior, nequit à reservatis directè absoluerè. 13. Nec etiam indirectè (ne quidem cum onere presentandi se superiori) nisi iuxta adfuerit causa. 14. Quomodo ex bona fide pœnitentis, valida esse possit absolutio, habenti casum reservatum data ab inferiori, sine licentia superioris. 15. Ex hac pari bona fide validè absolui potest à simplice sacerdote ille, qui probabiliter putans se habere tantùm venialia, habet quoque mortalia. 16. In articulo mortis quilibet sacerdos, quemlibet pœnitentem absoluerè potest à quibuslibet peccatis. 17. Episcopi potestas absoluedi à peccatis qualis sit. 18. Ob urgentem necessitatem vitandi probabile mortis periculum, aut grave scandalum, licere potest inferiori, absoluerè debite dispositum, etiam si habeat casum aliquem reservatum. 19. Negantes id procedero cum reservatio fuerit ratione censura. 20. Quatenus teneri possit contrarium. 21. Absolutus à reservatis per eum, cui facta est ad id commissio à superiore, non tenetur se huic postea presentare, nisi idem superior committendo, imposuisset tale onus. 22. Quid agendum habenti casum reservatum cum superior adiri potest. 23. Si superior auditis solis reservatis remittat ad inferiorem pro ceteris audiendis, probabile est eidem inferiori aperienda adhuc esse ipsa reservata. Reliquam partem summarij habebis premissam tertia parti.

CONFESSARIUS in executione sui muneris absoluendi; circumspēctum esse oportet, non tantum respectu pœnitentis: sed etiam respectu sui, ne scilicet non idoneus temerè ingerat se ad illud obeundum in suam, & pœnitentis perniciem. Quocirca hac quoque ex parte prudentia illi necessaria est: qua sibi caueat à grauis sacrilegij periculo: cui exponitur nisi sollicitus sit dispicere circumspēctè, an desit sibi aliqua ex conditionibus requisitis in idoneo Sacramenti pœnitentiæ ministro, qui perinde ac materia & forma debita, ad eiusmodi Sacramenti validitatem exigitur iuxta manifestam definitionem Concilij Florentini in instructione Armenorum. Cuiusmodi conditiones sunt; potestatum ordinis, tum iurisdictionis, vsus potestatis iurisdictionis non impeditus: scientia, bonitas, Episcopalis approbatio: quarum pleniorē explanationem prosequimur in praxi fori pœnitentialis parte I. toto libro I. Hic tantum ea attingemus, ex quibus possit quis examinare seipsum, ne temerè vsurpans ministerium tanti ponderis ac momenti, seipsum perdat, dum vult alienæ salutis consulere.

Quæ requiruntur in idoneo ministro pœnitentiæ.

Pars prima capituli, De potestate requisita, ut censeatur quis idoneus Sacramenti pœnitentiæ minister.

DVplex distinguitur istiusmodi potestas: vna ordinis Sacerdotalis: quæ accipitur in collatione eiusdem ordinis, cum Episcopus ponens manus super capita eorū quos iniuat. ait, *Accipite Spiritum*

2. Duplex potestas requisita in Confessore, ordinis, & iurisdictionis.

ritum sanctum: quorum remisistis peccata, remittuntur eis, &c. Altera verò iurisdictionis: quæ accipitur cum quis præficitur super aliquam multitudinem, aut aliquam certam personam ad ius dicendum in causa Dei offensi; seu quod idem est, ad peccatorem sibi subiectum facta ab eo confessione suorum peccatorum, absoluum à culpa, & obligandum ad satisfactionem, non tamen inuitum:

Nemo nisi volens suscepit pœnitentiæ sacramentum.

quandoquidem nemo nisi volens suscipit pœnitentiæ sacramentum, ad quod eiusmodi sententiæ prolatio pertinet. Contingit verò eiusmodi acceptio dupliciter: tum quando quis præficitur alicui populo, ad hoc, vt ex officio curam animarum gerat; vt quando Papa creatur, aut aliquis constituitur alicuius diœcesis Episcopus, aut curatus alicuius parochiæ, aut prælatus alicuius Ecclesiasticæ familiæ: tum etiam quando talis aliquis suam iurisdictionem communicat cum altero, qui suas vires gerat in administrando pœnitentiæ sacramento. Vnde est, quod iurisdictionis istiusmodi, in ordinariam, & delegatam distinguitur; quarum illa sit eius, cui animarum cura incumbit ex officio: hæc verò eius, cui eadem cura incumbit tantum ex delegatione.

Iurisdictionis ordinaria est, aut delegata.

3. Atque de necessitate potestatis ordinis in idoneo Confessario, definitio est aperta in Concilio Tridentino sess. 14. cap. 6. & can. 10. cum statuit solos sacerdotes esse absolutionis ministros: neque ad alios extendi debere verba Domini Matth. 18. *Quaecumque alligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo: & quaecumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo, &c.* Ioan. 20. *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retententur*

renta sunt. De necessitate verò potestatis iurisdictionis constat ex Concil. Floren. in instructione Armenorum de Sacramento pœnitentiæ, & ex Concilio Triden. in sequen. cap. 7. vbi adfertur in confirmationem: quòd natura & ratio iudicij id exposcat, vt sententia in subditos duntaxat proferatur. Quæ cum ita sint, patet Confessarium prouidere debere, ne quem absoluere præsumat, qui non sit de populo sibi commisso: vt esse censentur qui domicilium habent in ipsius diœcesi, si quidem sit Episcopus; vel in ipsius parochia, si sit parochus: vel pertineat ad ipsius Ecclesiasticam familiam, si sit prælatus: vel certè in quem habeat iurisdictionem ex delegatione ordinarij, id est, Papæ, vel Episcopi, alteriusve, cui ille tamquam proprio pastori subiiciatur. Cuiusmodi delegatæ iurisdictionis acquirendæ sex modos Caiet. refert in verbo absolutio à peccatis b.

Primus est per commissionem: cum ille, qui ex pastoris officio ordinariam habet, commiserit alicui vice sua auidientiam confessionum.

Secundus per necessitatem: ea enim dat iurisdictionem extraordinariam in articulo mortis, de qua Conciliū Tridentinum sess. 14. cap. 7. (aliquot canonibus in margine pro eo notatis) habet: *In articulo mortis omnes sacerdotes, quoslibet pœnitentes, à quibusuis peccatis & censuris absoluere posse.*

Tertius est per libertatem, qua homo est talis status, vt nulli sacerdoti subiiciatur tamquam proprio pastori. Ea verò, vt loco cit. notat Caietanus, inuenitur vno ex tribus modis; nempe, vel ex eo quòd persona nulli sacerdoti sit subdita, vt Papa: vel ex eo quòd persona numquã hareat in eodem

b cap. 2.

4. Sex modi acquirendæ iurisdictionis delegatæ.

loco, ita ut ratio non sit, cur vni particulari sacerdoti subiiciatur potius, quam alteri: tales personae sunt vagabundi, qui nullibi consistunt; & quantumuis alicubi domicilium cum liberis habeant, tamen communiter huc, illucque vagantur; ita ut consueverint, etiam in paschate abesse. Vel denique ex eo quod talis persona solum habeat venialia peccata; ob quae cum nulli Confessario subiiciatur à iure, potest à quocumque sacerdote validè absolui.

Quartus modus est per facultatem qualis est, tum ea qua certi alicuius status hominibus ius concedit eligere Confessarium, ut Episcopis, & superioribus praelatis in cap. fin. de poenitentia, & remissionem etiam ea, quam ius nonnullis concedit audiendi confessiones, ut in Clemen. Dudum de sepulturis, concedit religiosis mendicantibus.

Quintus modus est per licentiam, siue tacitam siue expressam, quarum illa tunc contingit, cum Poenitentiae Sacramentum administratur vidente, seu sciente proprio Sacerdote, qui potest contradicere, nec contradicit: haec autem contingit non modo, cum fuerit specialis, hoc est, specialiter ad audiendas confessiones data sacerdoti alieno: sed etiam cum fuerit generalis, hoc est, data generaliter ad exercenda, quae pertinent ad curam animarum, vel ad sacramenta omnia administranda. Item non modo cum fuerit expressa, sed etiam cum implicita: qualis est quae aequiualeat speciali, & contingit quoadcumque ex verbis, aut aliis signis proprii sacerdotis, communiter intelligitur talem concedi etiam si Poenitentiae Sacramentum non nominetur specialiter, iuxta Caiet. c.

* in verbo
excomuni-
gato c. 64.

Sextus

Sextus modus est per consuetudinem: non quod hæc reuera det iurisdictionem (vt Caietanus notat in citato verbo Absolutio sub finem; & patet ex eo quod in cap. Si Episcopus. de pœnitent. & remiss. in 6. dicitur: *nulla consuetudine introduci posse, quod aliquis præter sui superioris licentiam Confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit absolueret & ligare*) sed quod ea sit testis tacitæ licentiæ, à proprio sacerdote sufficienter concessæ, nec reuocatæ: cum illius continuationem, continuatio consuetudinis ostendat.

Pars altera capituli. De usu potestatis iurisdictionis non impedito, qui in idoneo Sacramento Pœnitentiæ ministro requiritur.

Quod in Confessario ad validè absoluendum necessarius sit usus iurisdictionis non impeditus, patet ex eo quod ille alioqui iurisdictionem habeat tamquam gladium in vagina conditum, quem nequit ad secandum educere.

Duobus autem modis contingit tale impedimentum: vno modo per censuram Ecclesiasticam: qua iurisdictionis suspendatur, seu exerceri prohibeatur sufficienti superioris auctoritate. Altero modo per casuum reservationem.

De priore notandum est locum habere tantum in duobus casibus propter decretum Concilij Constantiensis, cuius verba refert D. Antoninus in 3. part. tit. 25. c. 3. *d* quo decreto Christi fidelibus indulgetur communicatio in Sacramentorum administratione, & susceptione, cum Ecclesiastica cen-

Quomodo impediatur iurisdictionis usus.

d Referunt adhuc plures alij, sed aliqui differenter, prout tradimus in cit. libr. 1. c. nono sect. posteriore.

fura innodato : nisi contra ipsum speciatiim, & expressè fuerit Iudicis auctoritate publicata ; aut nisi incurfa sit ob Clerici percussione[m] ita notoriam, vt nulla tergiuersatione celari possit, nec per aliquod iuris remedium excusari.

Quia igitur Ecclesia ceteros censura innodatos tolerat in executione sui officij, nihil impedit, quominus eadem censeatur valida, atque adeo & absolutio Sacramentalis ab ipsis data : de qua re Nauarrus in Enchir. cap. nono nu. 7. in præced. 6. apertè docens in duobus præmissis casibus cōtingere impedimentum absoluendi validè, seu absolutionem datam ab excommunicato, vel suspenso, vel interdicto publicè denunciato, declaratōve pro tali nominatim; aut à Clerici percussore ita notorio, vt celari nequeat, nihil valere quoniam talis ab officio Iudicis repellitur ex cap. Exceptionem. de exceptionibus: & sententia ipsius, ex cap. Ad probandum. de sententia & re iudicata, infirmāda est, seu reparanda irrita, ex glosa ibidem ad verbum Cassata.

6. De posteriore modo notandum est, quòd vt superiores Ecclesiastici non subiiciunt absque discrimine omnes suos subditos, omnibus sacerdotibus, quos in partem suæ sollicitudinis assumunt : ita nec subiicere omnibus omnia peccata eorumdem subditorum ; sed tot ex illis subtrahere, quot iudicant expedire ad regendam, ac moderandam Ecclesiam sibi commissam: cuiusmodi subtractio peccatorum dicitur reseruatō casuum, approbata in Concilio Tridentino sess. 14. cap. 7. tamquam magnopere pertinens ad populi Christiani disciplinam: neque in externa tantum politia, sed etiam corā Deo vim habens: adeo vt ex definitione eiusdem Concilij in eadem

De casibus
reseruatō.

eadem sess. Can. 11. ipsa impediatur, quo minus sacerdos verè absoluat. Vnde patet Confessarium debere sollicitum esse, de paranda sibi notitia casuum reseruatorum, tamquam necessaria ad cauendum periculum sacrilegij, in absoluendo. Illam autem in Praxi fori pœnitentialis pro re nata tradimus: hîc verò instituta breuitas non patitur, vt plura dicamus, quàm quæ omninò necessaria sunt Confessario, vt liber sit à temeritate exponendi se periculo proposito, non valendo illud detegere. Itaque indicabimus tantùm, qui casus sint reseruati: additis aliquot documentis, ex quibus Confessarius inferior intelligat quid agere debeat cùm occurrit ei pœnitens casum habens reseruatum superiori.

Casuum reseruatio cognitu necessaria.

Qui casus sint reseruati.

DE reseruatis Episcopo iure particulari suæ⁷ diœcesis, consulenda sunt statuta cuiusque synodalia, & loci consuetudines: propterea quòd contingit eos esse varios pro varietate iudiciorum; frequenter enim fit, vt vnus Episcopus iudicet aliquid suo Episcopatu conuenire, quod alter non iudicat conuenire suo. Reseruati verò iure, aut saltem consuetudine communi totius Ecclesiæ, hi sunt ex extrauaganti communi. Inter cunctas 55. Incendiarios. De priuilegijs. Primus incendiario- rum domorum, frugum, & aliarum rerum, cum notabili detrimento ex proposito factum, atque consilium & auxilium ad illud præstitum, iuxta cap. Pessimam. 23. quæst. 8.

Casus reseruati Episcopi iure, & consuetudine hi sunt.

Secundus est homicidium voluntarium, seu dedita opera perpetratum. Tertius, falsitas admissa

454 *Excommunicationes reseruate*

in exhibendis scripturis, aut in dicendo testimonio aut in tacenda veritate coram Iudice. Quartus, violatio Ecclesiasticæ libertatis, id est, qua personæ, vel res Ecclesiasticæ grauantur iniuste. Sed is ordinariè reseruatur Papæ in bulla Cœnæ Domini. Quintus est violatio Ecclesiasticæ immunitatis: seu qua quis in Ecclesia, vel spatio in circuitu illius priuilegiato, offendit proximum in persona, vel rebus. Sextus est, sortilegium, & diuinatio. Quorum casuum extensionem factam à Syluestro & Nauarro Suarez reiiicit e per illud, quòd nullo iure muniti in materia odiosa, ampliacione vtantur: quam illa non admittit, etiam roboratam argumento à simili, vel paritate rationis.

tom. 4. di-
sput. 29. sect.
3. nu. 10.

Cæteri casus reseruati iure communi totius Ecclesiæ sunt excommunicationes maiores, quibus nonnulla peccata sic puniuntur, vt earum absolutio summo Pontifici reseruetur: quarum aliæ continentur in bulla cœnæ Domini, aliæ verò in corpore iuris canonici insertæ inueniuntur: aliæ demum tam extra hoc, quàm extra illam habentur latæ specialibus constitutionibus.

Excommunicationes reseruate in bulla cœnæ Domini.

8. **C**ontentæ autè in bulla cœnæ Domini, sunt Excommunicationes bullæ cœnæ Domini, Prima in hæreticos cuiuscumq; sectæ, eorundem fautores, libros legentes, tenentes, aut imprimentes, ac schismaticos. Secunda in appellantes ad futurum Concilium, eorundemque fautores. Tertia in piratas, & eorum receptatores, & fautores. Quarta in naufragorum Christianorum cuiuscumque generis

generis bona, etiam in littoribus inuenta, surripientes. Quinta in imponentes noua pedagia, & gabel-
las, vel augentes. Sexta in falsificantes literas Apo-
stolicas, aut supplicationes à quocumque aucto-
ritatem habente seruatas: aut falsò fabricantes li-
teras Apostolicas. Septima in deferentes arma, aut
alia vsui bellico idonea, ad Turcas, vel alios Chri-
stiani nominis inimicos; vel ad reipubl. Christianæ
statum pertinentia iisdem in damnum Christiano-
rum nunciantes. Octaua in impediendes eos, qui
victualia & alia necessaria Romam conuehunt. No-
na in eos qui ad sedem Apostolicam venientes, vel
ab ea recedentes, suâ, aut aliorum operâ lædunt, &
sine iurisdictione vexant in Curia commorantes.
Decima in eos qui lædunt Romipetas, ac peregrin-
os: etiam in vrbe morantes vel abeuntes. Undeci-
ma in offendentes S. R. E. Cardinales, & alios
prælatos. Duodecima in lædentes eos, qui per se,
vel per alios recurrunt ad Romanam curiam pro
suis negotiis. Decima tertia in eos, qui à grauami-
ne, vel futura executione literarum Apostolica-
rum, appellant ad potestatem laicam. Decima quar-
ta in eos qui impediunt, & prohibent expeditio-
nem literarum Apostolicarum, aut aliarum expeditio-
num, ad gratias impetrandas. Decima quinta in
iudices sæculares, qui Ecclesiasticam libertatem tol-
lunt, aut in aliquo perturbant. Decima sexta in eos
qui prælatos impediunt, ne sua iurisdictione vtan-
tur: quique illorum & delegatorum iudicia elu-
dentes, ad curiam secularem recurrunt, aut con-
tra illos decernunt: atque præstantes auxilium. De-
cima septima in vsurpantes sedis Apostolicæ &
quarumcumque Ecclesiarum iurisdictiones, vel

etiam fructus sequestrantes. Decima octava, In imponentes decimas, & alia onera personis Ecclesiasticis, Ecclesiis, monasteriis, aut eorum fructibus. Decima nona, in Iudices seculares, qui se interponunt in causis capitalibus seu criminalibus contra Ecclesiasticas personas. Vigesima in occupantes terras Ecclesie Romanæ, & illius iurisdictionem vsurpantes. Harum explicatio satis copiosa habetur in Praxi fori pœnitentialis par. 2. lib. 5. à cap. 13. ad finem vsque.

16. *Excommunicationes reseruate in decreto & decretalibus.*

9. **E**X contentis in corpore iuris Canonici 1. habetur 17. quæst. 4. cap. Si quis suadente diabolo (quam vnicam esse in decreto Gratiani ostendit Suarez tomo 5. disput. 22. sect. 1.) lata in percussorē Clerici vel monachi: de qua pluribus egimus praxi fori pœnitentialis addita in appendice ad librum 1. partis 1. sequentes verò (quas passim pro re nata tractamus in 3. parte tomo 2.) Suarez in citata disp. 22. præter ceteros persequitur accuratè, eo ordine, quo illas deinceps proponemus. Secunda est igitur lata à delegato Papæ, in eum, qui rei iudicariæ parere contemnit; Illa enim post annum tractatum manet reseruate Papæ, ex cap. Quærenti de officio Delegati. in antiquis decretalibus. Tertia est lata in falsarium literarum Apostolicarum, ex cap. Ad falsarium. De crimine falsi. quæ habetur etiam in bulla cœnæ Domini. Quarta est, excommunicatio promulgata ab Episcopo contra eos, qui literas falsas Apostolicas habentes, non destruunt

destruant eas, aut resignant intra 20. dies. Postquam enim contracta fuerit, recurrendum est ad Papam pro absolutione ex cap. Dura. de crimine falsi. §. adicientes. Quinta est ex cap. Conquesti. de sententia excommunicationis lata in sacrilegos qui violenter Ecclesiam confregerint, eamque spoliare minimè dubitauerint. Sexta lata in incendiarios: qui postquam sunt per Ecclesiam sententiam publicati, pro absolutionis beneficio ad Apostolicam sedem sunt mittendi. ex cap. Tua nos. de sententia excommunicationis in 6. Nona est lata ibidem per cap. Eos qui, in illos qui post absolutionem à priore excommunicatione reseruata Papæ obtentam sub conditione comparandi coram ipso Papa, vel satisfaciendi parti læsæ, talem conditionem non implent tempore debito. Decima est lata in cap. fœlicis, de pœnis. eodem libro, contra eum, qui in Cardinalem S. R. E. manus violentas iniecerit, aut illum hostiliter insecutus fuerit: quæ habetur etiam reseruata in bulla cœnæ Domini.

Excommunicationes reseruata in clementinis & extrauagantibus.

VNdecima habetur ex Clement. prima de hæreticis. §. verum. contra inquisitores, vel eos, qui vices ipsorum gerunt, ipsorumve loco ad illud officium agendum deputantur, si in vsu sui officij ita deliquerint: vt odij, gratiæ, vel amoris, lucri, aut temporalis commodi obtentu, contra iustitiam & conscientiam suam omiserint contra aliquem procedere, vbi fuerit procedendum super huiusmodi prauitate; aut obtentu eodem, prauitatem ipsam,

10. Excommunicationes contentæ in extrauagantibus.

vel impedimentum officij sui imponendo, eum sa-
per hoc præsumpserint quoquo modo vexare.

Duodecima habetur in Clemētina Religiosi. de
priuilegijs, lata contra religiosos, qui Sacramenta
extremæ vnctionis, aut Eucharistiæ ministrare, vel
matrimonia solemnizare, sine parochialis presby-
teri licentia speciali, vel qui excommunicatos à
canone, præterquam in casibus eis à Pontifice con-
cessis, absoluunt: vel etiam à sententijs per statuta
synodalia, aut prouincialia promulgatis: seu à pœna
& à culpa (vt aiunt) absoluere præsumpserint.

Decimatertia habetur ex Clement. Cupientes §.
Sanè. de pœnis. lata in religiosos, & in clericos secu-
lares, violantes constitutionem Bonifacij in cap. i.
de sepulturis, in 6. ne aliquis clericus secularis, aut
religiosus inducat quempiam, ad vouendum, in-
randum, vel fide interposita, seu aliàs, promitren-
dum, vt apud eorum Ecclesias sepulturam eligat,
vel iam electam vltius non immutent.

Violantes
interdictū
quomodo
excommu-
nicentur.

Decimaquarta habetur ex Clement. Grauis. de
sententia excommunicationis, lata in violantes in-
terdictum per vnā ex quatuor actionibus: qua-
rum prima est, quemquam quomodolibet coge-
re ad officia diuina celebranda in loco interdicto.
Secunda: aliquos, præsertim excōmunicationis, vel
interdicti censura ligatos, euocare ad prædicta of-
ficia audienda. Tertia prohibere, ne excommuni-
cati publici, aut interdicti ab Ecclesijs exeant, dum
in eis Missarum solemnia celebrantur, etiam à ce-
lebrantibus admoniti. Quarta est publicè excom-
municatum, aut interdictum existentem in Eccle-
sia dum Missarum solemnia celebrantur, etiam
nominatim monitum à celebrante vt exeat, ni-
hilo

hilominus permanere, ac exire nolle.

Decimaquinta habetur ex Clementina. Si quis suadente, de pœnis, lata in eos qui violentas manus iniiciunt in Episcopum, quæ habetur quoque ex bulla cœnæ Domini. Decimasexta: habetur ex extrauaganti prima de sepulturis, lata in dilacerantes, aut exenterantes corpora defunctorum hominum, vt conseruentur, vel vt decoquantur, vt ossa possint in alia loca transferri.

Decimasextima ex extrauag. prima de simonia contra eos, qui dant, vel recipiunt aliquid ob ingressum religionis per modum pacti, & conuentionis.

Decimaoctaua ex extrauag. prima de regularibus, in qua Martinus IIII. prohibet ne religiosi mendicantes ad aliam religionem transeant, excepta Carthusiensi, absque sedis Apostolicæ licentiâ speciali, fertque excommunicationis sententiam ipso facto incurrendam, & sibi reseruatam, tam in recipientes, quam in receptos, cōtra eandem constitutionem. Decimanona quam ex secunda extrauag. communi. De simonia, incurrunt qui simoniæ peccatum committunt: quam intellige de simonia reali consummata, id est, in qua de facto datum, & acceptatum est temporale pro spiritali, vt plenius in praxi fori pœnitent. declaramus suo loco agentes de simonia. Vigesima, habetur ex extrauag. Graue nimis. de reliquiis & vener. sanctorum. in qua Sixtus quartus excommunicationem ipso iure latam, sibi que reseruatam, profert in præsumentes affirmare illos, qui credunt, aut tenent beatissimam Virginem Mariam ab originali peccato fuisse præseruatam, propterea alicuius hæresis labe pollutos fore: vel mortaliter peccare; vel
etiam

etiam eos qui officium conceptionis celebrant, vel conciones audiunt eorum qui ipsam sine macula peccati conceptam esse prædicant; vel libros talem doctrinam continentis pro veris legunt, tenent, vel habent, vel alicuius peccati reatum incurrere. Profert similiter in eos, qui affirmant hæresim esse, aut peccatum mortale eum incurrere, qui docuerit aut asseruerit beatam Virginem in originali peccato conceptam fuisse.

*Excommunicationes reseruata extra corpus
iuris Canonici, & bullam cœ-
næ Domini.*

II. **Q**uod attinet ad excommunicationes, quæ tam extra corpus iuris, quàm extra bullam cœnæ Domini latæ inueniuntur per varias constitutiones, aut motus proprios summorum pontificum, sufficet eas attigisse, quæ sunt totius Ecclesiæ communes, & positæ in quotidiano vsu. Quoad cæteras enim, quæ speciales sunt pro aliqua congregatione, vel natione, aut quæ non sunt in vsu, ignorantia excusare potest à periculo sacrilegij, prout indicat Suarez in citata disput. 22. in initio & in fine sectionis sextæ. Itaque contenti erimus sequentes attingere, quas idem in eadem sectione tractat.

Prima est lata à Leone 10. in Concilio Lateran. sess. 11. contra prædicatores qui contrauerint iis quæ ibi præcipiuntur: quorum primum est, ut Euangelicam veritatem, & sanctam Scripturam iuxta doctorum Ecclesiæ declarationem pertractent, ni-
hilque

hilque adiiciant contrarium, aut dissonum vero sensui Scripturæ. Secundum est, vt tempus præfixum futurorum malorum, vel aduentus Antichristi, aut certum iudicij diem prædicere non præsumant. Tertium, ne alia futura quasi sibi specialiter reuelata dicant, aut alienas inanésque diuinationes asseuerent. Quartum, vt à prælatorum, aliorumque superiorum, eorumque status scandalosa detractioe abstineant. Secunda sumitur ex quodam motiuo Pij quinti, qui incipit Regularium personarum, lata in fœminas, quæ ingrediuntur monasteria Carthusiensium, & aliorum virorum vitam regularem agentium. Tertia ex eiusdem Pontificis constitutione, quæ incipit Intolerabilis: contra eos, qui committunt crimen simoniæ confidentiæ beneficiæ: vt censentur, tum alij quorum ibidem mentio est: tum ij qui beneficium recipiunt, ab aliquo sub confidentiâ, quod postea vel illud eidem restituent, vel alteri dabunt, vel fructus eius, aut eorum partem, aut pensionem eidem vel alteri soluent. Quarta quam Concilium Tridentinum sess. 22. cap. 11. de reform. fert in quoscumque siue clericos, siue laicos, qui præsumunt vsurpare quacumque arte, aut modo: bona, res, iura, fructus, redditus, aut iurisdictiones alicuius Ecclesiæ, aut beneficij secularis, aut regularis, montium pietatis, vel aliorum piorum locorum: vel impediunt, ne ab eis percipiantur, ad quos iure pertinent. Tales enim subiicit anathemati, donec plenè restituant, & à Romano Pontifice absoluantur.

Docu

Documenta ex quibus Confessarius inferior intelligere potest, quid agere debeat, cum occurrit ei Pœnitens casum habens superiori reseruatum.

12. **A** reseruat^{12.} inferior licitè nō potest absol-
uere. **P**rimum est: seclusa facultate superioris, inferior non posse per se, ac directè absolvere à reseruat^{12.}is validè: ac multò minùs licitè. Probat^{12.}ur, quia hac minimùm ratione verum est, quod Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 7. statuit. *Sacerdotes nihil posse in casibus reseruat^{12.}is, & debere pœnitentibus persuadere, ut ad superiores accedant: pro absolutione, videlicet obtinenda.*

Integritas
cōfessionis
est de iure
diuino.

13. Secundum documentum est nec per accidens, & indirectè, seclusa superioris auctoritate, sacerdotem inferiorem posse licitè absolvere à reseruat^{13.}is; etiam imposito onere præsentandi se superiori ipsi, nisi rationabilis adsit causa dimidiandi confessionem. Ratio est, quia cùm integritas confessionis sit de iure diuino, ut patet ex Concilio Tridentino, in præced. cap. 5. truncatio illius non potest esse licita, nisi rationabilis causa eam excuset. Facta autem eo modo, est truncata: quia licet Pœnitens omnia sua peccata, tam reseruat^{13.}a quàm non reseruat^{13.}a proferat: non est tamen integra in ordine ad Sacramentum: quia sacramentalis confessio, non est quæcumque peccati manifestatio; sed accusatio sui in foro pœnitentia coram Iudice iurisdictionem habente in Pœnitentem accusantem seipsum. Quia igitur talis sacerdos nō habet iurisdictionem sufficientem (cùm non habeat pro tota causa, ut pote qui nihil potest in reseruat^{13.}is) confessio certè ei

ei sic facta, nō censetur integra : tamquam ea cuius pars nō est, ante dicta illa sui accusatio de reseruatis, Accedit, quōd si ideo proprius sacerdos possit absoluere subditū à casibus superiori reseruatis, quōd possit à non reseruatis : quibus per Sacramentum sublati, reseruata consequenter tolluntur : dici pariter posset simplicem sacerdotem posse à mortalibus absoluere, quia potest à venialibus : quandoquidem his quoque sublati per Sacramentum, quo diuina gratia confertur, illa etiam (quæ cum eadem gratia consistere nequeant) consequenter auferri necesse est. Contra communem autem Ecclesie usum est, vt simplices sacerdotes nulla necessitate vigente, confessiones habentium peccata mortalia, audiant sine proprii pastoris facultate: nequidem sub hoc onere, quōd ei se postea offerant: cū alioqui sub eo pretextu, passim quiuis sacerdos quibusuis audiendis se licitè offerret, quod absurdum est, & ab Ecclesiastica disciplina alienum, & querimoniarum, ac discordiarum seminarium.

Sacerdotes simplices confessiones mortalia habentium audire non possunt.

Tertium documentum est, antedicto modo datam 14. absolutionem, non esse ita illicitam, quin valida esse possit, si Pœnitens bona fide agat, nec obicem ponat gratiæ sacramentali. Quam esse cōmunem sententiam post Nauarrū habet Suarez. f. Pro- f. tom. 4. disput. 31. sect. 2. nu. 6. batur verò quia nullum validitatis impedimentum tunc esse potest, quàm ex parte ministri non habentis iurisdictionem in omnia peccata mortalia, quibus se Pœnitens contaminauit. At illud non est sufficiens, vt patet ex eo quōd omnium consensu, valida sit confessio facta inferiori carenti iurisdictione in reseruata, quando illam faciens habet qui

quidem talia, sed eorum nullo modo recordatur, aut si recordetur, confitetur de illis tamquam de non reseruat: penitus ignorans reseruata esse; cuiusmodi ignorantia, sicut & obliuio, excusabilem reddit dimidiationem, seu truncationem materialem confessionis: ubi aduerte, quod etsi Pœnitens cum per ignorantiam confitetur de reseruatis, tamquam non reseruatis, dicat omnia peccata sua coram sacerdote: non omnium tamen facere confessionem Sacramentalem: sed tantummodo illorum quæ eidem sacerdoti reseruata non sunt, subsuntque ipsius iurisdictioni, per quam possit ab illis directè absoluere. Vnde fit, vt reseruatorum expressio in confessione non magis impediatur eam esse materialiter mutilam, quàm ipsorum obliuio, adeo vt de illa perinde, ac de mutila ex obliuione, dici possit quod si rationalis causa excuset, nihil esse, quod impediatur valorem absolutionis super illam datæ: quæ directè quidem cadet, tantum in peccata non reseruata absoluenti: in reseruata tamen cadet indirectè, seu hoc nomine, quod cum talia repugnent diuinæ gratiæ; hac beneficio sacramentalis absolutionis adueniente, ipsa eliminantur ab anima.

15. Sed obiici potest: si hæc ita sint, dici quoque posse, confitentem bona fide simplici sacerdoti de venialibus; si obliuiscatur mortalium, aut existimet venialia tantum esse, quæ sunt mortalia, absolui validè. Cui obiectioni consequenter Suarez ita occurrit, vt concedat id probabile esse, quia licet sacerdos simplex non habeat iurisdictionem sufficientem ad iudicandum per se de mortalibus, habet tamen sufficientem ad perficiendum Pœnitentiæ

intelligere potest, quid agere debeat, &c. 465

tentiæ Sacramentum: quod cum vim habeat sanctificandi hominem, habet etiam peccatum mortale, si in illo inueniatur, expellendi: faciendo ex inimico Dei amicum.

Quartum documentum est in articulo, aut probabili periculo mortis posse quemlibet sacerdotem à quibusvis casibus referuatis directè absoluere quemlibet Pœnitentem. hoc habetur ex Concilio Tridentino sess. 14. cap. 7. Ad cuius intelligentiam pleniorē necessaria tradidimus in praxi fori pœnitentialis parte 1. g

Quintum est Episcopum posse directè absoluere à casibus referuatis Papæ; cum hic adiri non potest, vel cum casus sunt occulti, nec ad forum externum deducti. hoc patet ex potestate eidem Episcopo concessa in iure à Concilio Tridentino, sess. 24. cap. 6. ad absoluendum à talibus casibus, de qua diximus, in ead. prima parte *h*, vbi monuimus illam extendi etiam ad casus in bulla cœnæ Domini referuatos. Quod ipsum asserens Henríquez in sua summa *i*, ex eo infert, quòd si quis in talem casum incurrerit, & morbo detentus, vel inclusus, nequeat adire Episcopum; hunc audità causâ & personæ qualitate cognita, posse illum absentem ab excommunicatione (non item à peccato) absoluere, & ita liberare à referuatione; aut certè pleniorē causæ cognitionem committere prudenti viro ad id specialiter delegato: dico (specialiter) quia is est modus à Concilio Tridentino præscriptus loco cit. Qua de causâ peregrinus ab Episcopo loci, in quo peregrinatur, non potest à talibus casibus absolui, quia non est ad id specialiter deputatus per proprium Episcopum eiusdem.

G G

g lib. 1. ca. 7.
num. 4. &
aliquot sequentibus.

17.
Episcopus potest absoluere à casibus referuatis Papæ cum hic adiri non potest.

h lib. 1. c. 1. x.
nu. 9. & 10.
i lib. 6. cap. 14. §. 7.

(peregrini inquam) sicut esset opus, iuxta Concilium ipsum Tridentinum, talem absolutionem committens proprio Episcopo, vel alteri, quem ipse ad id specialiter deputauerit. Quod tamen aduerte intelligendum esse de peregrino, qui ad breue solum tempus vult morari in aliena dioecesi: quia ille, qui pro maiori anni parte morari statuit, eadem ratione absolui potest, qua ceteri de dioecesi; quod etiam tangit Henriquez & probatur, quia per tale quasi domicilium peregrinus fit in foro pœnitentia subditus pastori eiusdem loci, de qua re agimus in prima parte praxis fori pœnitentialis. /

k in seq.
§. 8.

l lib. 1. cap.
7. num. 25.

18.
Extra casum
mortis potest etiam
quis absolui à reseruat
aliis de causis,
quæ hic exprimuntur.

Sextum documentum est, extra mortis probabile periculum, si Pœnitentem urgeat necessitas vitandi infamiam alicuius grauis criminis, de quo suspectus est, aut grauis scandali, nec adiri possit superior, posse illum de huius tacita licentia ab inferiori absolui, imposito onere eundem superiorem postea adeundi pro reseruat: aut si adiri possit quidem, sed periculosum sit crimen ipsi detegere, aut ipse malitiosè recusat committere facultatem alteri idoneo: tunc etiam absolui posse ex tacita commissione Papæ, qui censeatur iure ipso iniuste negatam licentiam concedere ob urgentem necessitatem: quæ & facit licitum, quod est iure illicitum, ex quarta regula iuris extra.

19.

m §. Cautus
num. 23. &
in Enchir.
cap. 26.
num. 7.

Quamquam istud aliqui ita restringunt, vt dicant neque tunc absolutionem à peccatis dandam esse, si casus sit ratione censuræ annexæ reseruat: quia sacrilegium graue alioqui cõmitteretur, prout Nauarrus ad cap. Consideret. de pœnitent. dist. 5. ex eo probat, quod excommunicatio excludat à diuinis,

diuinis, & maximè à perceptione Sacramentorum
per cap. Si celebrat, de clerico excommunic. mini-
strant. Quamquam Angelus *n* putat contrarium *n* confess.
probabilius esse, si Pœnitens non fuerit in mora *s. num. 10.*
petendæ absolutionis, vel fuerit quidem, sed ap-
paret verosimiliter, quòd non erit amplius. Cuius
sententiam, vt non tam tutam, quàm benignam
reiiicit Rosella: *o* soluens rationes pro ea allatas, & *o* confessor.
addens oppositam Theologorum, Canonistarum, *i. num. 10.*
& Summistarum esse ferè omnium: generalè que
consuetudinem habere, vt excommunicato, non
ante impendatur absolutio à peccatis, quàm is sit
à vinculo excommunicationis solutus.

Cæterum putarim non esse repudiandum illud *20.*
quod eiusdem Angeli Scholiastes admonet; viden-
dum esse in hac re, quid salutis confitentis expediat:
ideòque si casus occurrat, in quo non obstante ex-
communicatione ipsum, (vt facientem quidquid
in se est) absolui à peccatis videatur necessarium: vt
exempli gratia, quia non potest probabiliter existi-
mare se contritionem habere perfectam, quæ sa-
cro sanctam Eucharistiam sumpturo ad vitandum
scandalum, necessaria ei est. Si, inquam, occurrat
talis casus, absolui esse de facto sine peccato: acce-
pta tamen promissione eiusdem confitentis, quòd *Excommu-*
cùm primùm poterit superiorem adibit, vel com- *nicatio de*
missarium ipsius, à quo absoluetur à reseruatis: *se nō reddit*
ratio quæ monet me, præter Angeli non contem- *hominē in-*
nendam auctoritatem, est: quia excommunicatio *capacem*
de se non facit hominem ita incapacem absolutio- *absolutio-*
nis à peccatis, vt hanc reddat nullam: prout osten- *nis.*
dimus in part. 2. Praxis fori pœnitentialis lib. 2. *p. cap. vlt.*
nec item facit vt intrinsecè malum sit absolutio- *sect. vlt. pro-*
pos. 3. 4.
& 5.

nem à peccatis excommunicato impendere (quasi nulla prorsus de causa id possit licite fieri) quia non est consentaneum, piam matrem Ecclesiam, dum excommunicationem imponit, agere tanta seueritate cum filiis, vt quantumcumque faciant quidquid in ipsis est, velit nihilominus eis negare, quod est ipsis ad salutem necessarium.

21. *Absolutus à reseruatis per eum qui potest non teneretur se superiori presentare.* Septimum documentum est absolutum à casu reseruato per eum, qui accepit ad id facultatem à superiore, non teneri se huic presentare, nisi is illam commisisset sub eiusmodi onere (quod fieri non solet, etiamsi possit, vt notat Henriquez) & per consequens non reincident in eandem excommunicationem, sicut reincident is, qui in articulo mortis absolutus est ab excommunicatione reseruata per capit. eos qui, de sentent. excommunicat, in 6.

Absolutus per Iubileum non reincident, etiamsi omittat facere que in eo prescripta sunt. Quod documentum habet locum in eo, qui tempore Iubilæi absolutus est absque fraude; etiamsi omittat postea implere, quæ deerant pro consequenda indulgentia: nam in Iubilæo non datur Confessario facultas absoluendi ad reincidentum, de qua re idem author. r.

22. *s in cit. cap. 15. §. 4. auctoribus commemoratis in margine lit. p. & q.* Octauum documentum est, si Prælatus cui casus reseruatur, sit presens in vrbe: reus per se, vel per alium debet priusquam inferiori confiteatur illum adire ea intentione, vt integrè confiteatur illi omnia sua peccata, tam reseruata, quam non reseruata: hoc habet idem Henriquez s addita ratione, quod ordo ille procedendi aptior sit, & quasi regia via; vt primùm adeatur superior, qui per se absoluat: vel alteri absolutionem committat: atque intentio integrè confitendi, quantum commoditas

tas datur, necessaria sit ex Christi institutione, de qua Concilium Tridentinum, sess. 14. cap. 5. Quod si non expediat ipsum scire, criminis reservati reu, interponi commodè poterit Confessarius, qui petat licentiam absoluendi aliquem suum Pœnitentem ab aliquo casu reservato: quod non grauatè, sed facilè concedendū est docto, & probato Confessario petenti.

Quod si superior causans occupationem, totam confessionem (quod magis deceret) nollet, sed sola referuata audire, & ab eis absoluere, proque absolutione, à non referuatis remittere ad inferiorem: remissum non teneri huic confiteri de referuatis, potest quidem deduci ex eo, quod sic data absolutio sit sacramentalis & valida, iuxta antè traditum tertium documentum, & reperit Suarez: attamen quia plurimi nobilissimi auctores (quorum meminit Henriquez) v sentiant tunc quoque referuata cum non referuatis esse confitenda: id ipsum consuluerim in praxi tamquam tutum; nec ita graue de se, quin leue fiat commutatione timoris æternæ damnationis in spem æternæ salutis.

23. Absolutus à referuatis per eū qui potest, & remissus pro nō referuatis, non debet referuata iterū confiteri. 10. 4. dist. 31. sect. 1. num. 10. v in eod. cap. 15. §. 5. in marg. lit. d.

GG 13

*Tertia pars capituli. De scientia requisita
in Confessario, ut censeatur
idoneus.*

S V M M A R I V M.

24. Præter iurisdictionem, in Confessario requiritur scientia. 25. Mortale peccatum est ingerere se audiendis confessionibus sine debita scientia. 26. Quod defectus scientiæ debet in Confessario, sit de numero eorum, qui reddunt confessionem inuvalidam. 27. Talis scientia requirit peritiam iudicandi; tum de Pœnitente, an absolui possit: tum de illis de quibus confitetur, an sint peccata, & an mortalia, vel venialia. 28. Quæ oporteat de peccatis Confessarium scire, ut censeatur idoneus audiendis confessionibus. 29. Tres casus, in quibus à peccato excusari potest ignarus audiens confessiones. 30. Quid tenendum sit de confessione ignaro facta bona fide. 31. Peccant mortaliter confitentes ei, quem sciunt imperitum, ut non sufficiat conscientiam ipsorum diiudicare. 32. Quatuor cause seu radices obligationis ad restitutionem. 33. Regula de obligatione ad restitutionem ob rem alienam iuste acceptam. 34. Aliæ ob rem iniuste acceptam. 35. Aliæ ob iniustam acceptionem. 36. Aliæ demum ob iniustam acceptionem. 37. Peccatum est mortale administrare Sacramentum pœnitentiæ in statu peccati mortalis. 38. Malitia Confessarij administrantis Sacramentum pœnitentiæ in statu peccati mortalis, non reddit de se illud inuvalidum. 39. Statutum Concilij Tridentini, de approbatione requisita in Confessario.

40. Peccat mortaliter qui contra tale statutum administrat Sacramentum pœnitentia, nisi excuset aut necessitas articuli mortis: aut leuitas materia, seu quòd is, qui confitetur, habeat tantum peccata venialia.

41. Non approbatus ab Episcopo nec habens curatum, nequit a peccatis mortalibus absolueret seculari.

42. Approbatio, ut & inuisdictio, obtineri potest per Episcopi ratihabitionem de presenti. 43. Appendix ad antedicta de modo ipsdem utendi.

P R I M A R I U M Confessarij munus in pœnitenti foro est ligandi & soluendi subditos sibi confitentes. Cuius muneris executionem esse actum iudiciarium, habetur ex Concil. Trid.

sess. 14. can. 9. Vnde fit ut præter potestatem de qua dictum est, requirat debitam scientiam, quæ vicem teneat lucis; Confessario ipsi necessaria ad talem actum, sicut lumen materiale necessarium est clauigero ad vsum clavis materialis, prout habetur in extrauag. communi, Ioan. 22. Quia quorundam. de verborum significat. §. Quod autem primo. Et ideo in cap. 1. de pœnitent. distinct. 6. sic præscribitur. *Qui vult confiteri peccata sua, ut inueniat gratiam, querat sacerdotem scientem ligare & soluere: ne cum negligens circa se extiterit, negligatur ab illo qui misericorditer monet, & petit, ne ambo in fo-*

neam cadant, quam stultus euitare noluit. Quæ verba ostendunt. Primò illud, quod ex communi sententia Nauarrus habet in Enchir. a peccare mortaliter eos, qui sine debita scientia dant operam audiendis confessionibus, cognoscentes se non intelligere quæ oporteret, quantumcumque

24.
Præmarium
Confessarij
munus
quodnã sit.

Scientia est
necessaria
Confessario.

25.
a cap. 4.
num. 4.
Peccat qui
sine debita
scientia dat
operam au-
diendis cõ-
fessionibus.

præfulgeant bonâ vitâ, & subtilitate ingenij, industriâque naturali ad alia munia obeunda; utpote qui iudicant tantummodò casu, tamquam si cæcus cæco ducatum præstet, neque excusabit approbatio ab Episcopo facta per examen, etiam bona fide: quoniam hæc non reddit scientem; ut nec obedientia, ex qua religiosi aliqui à suis superioribus iubentur audire confessiones. In quo casu tam iubentes quàm iussum exequentes mortaliter peccarent, ex eodem Nauarro. *b* Et ratio est, quia non nisi indignè, tam dignum munus potest sine scientia exerceri.

b in seq.
num. 4.

26. *Sine scientia debita non potest exerceri munus Cōfessarij.* Ostendunt secundò proposita verba; defectum scientiæ debitæ in confessario, esse de numero eorum, quæ confessionem & absolutionem reddunt inualidam. Si enim is non obstaret absolutioni, nihil esset cur Pœnitens diceretur propter eam, tamquam circa se negligens, negligi à Deo; & cum suo Confessario cadere in foueam, iuxta illud, Matth. 15. *Si cæcus cæco ducatum præstet, ambo in foueam cadunt:* quod quidem non quadrat in validè absolutum à peccatis.

27. *Quæ confessario scientia sit necessaria.* Cæterùm in Confessario necessaria saltem est scientia, qua sciat de pœnitente, an possit eum absolvere: atque adeo cognoscat, an sit subditus ipsius, seu talis, in quem habeat iurisdictionem non impeditam; ad quòd iuuari potest per dicta in præcedentibus partibus huius capituli. Itémque, an is de peccatis doleat ex animo, ac concipiat firmum propositum non peccandi de cætero; atque omnino (præsertim resarciendo damna illata aliis, & vitando proximas peccati mortalis occasiones) defendendi statum peccati mortalis. In quo discendo seruiunt

uient ei potissimum, quæ dicta sunt in cap. 5. & 8. De peccatis verò sciat, quæ in vita humana habenda sint pro talibus: quæque ex eis censenda sint mortalia, & quæ tantum venialia, ac etiam quæ annexam habeant obligationem ad restitutionem. namque ista ignorans, tamquam cæcus, expositus est manifesto periculo labendi in absoluendo. Quapropter in cap. Omnis vtriusque sexus. de pœnitent. & remiss. §. Sacerdos, statuitur debere sacerdotem inquirere peccatoris circumstantias & peccati. Vnde constat Confessarium debere minimum scire, an peccatori, cuius Confessionem audit, aliquid desit, aut insit, propter quod illum absolvere non possit; & an peccata illius mortalia sint, an tantum venialia: vix enim dici potest quas circumstantias peccatoris & peccati inquirere, scireque debeat, si has non debeat. Accedit in confirmationem doctrina tradita in Concil. Triden. sess. 14. cap. 5. quòd necessitas integram peccatorum confessionem faciendi Confessario; inferatur ex eo quòd Christus è terris ascensurus ad cælos, sacerdotes sui ipsius vicarios reliquerit, tamquam præfides, & iudices: qui pro potestate clauium, remissionis, aut retentionis peccatorum, in quæ fideles ceciderint, sententiam pronuncient. Atque illationis ratio deinde reddatur; quòd constet Sacerdotes non posse tale iudicium incognitâ causâ exercere: neque equitatem in iniungendis pœnis seruare, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim ipsi fideles peccata sua declarassent. Ex qua doctrina necessitatem scientiæ in Confessario deduci hinc patet; quia confessione facta Confessario nescienti, quem possit, aut non possit absolvere: nec valent

Confessio
peccatorum
singulorum
sigillatim
facienda.

ti discernere inter ea, quæ sunt peccata mortalia, & ea quæ sunt tantum venialia: aut nullo modo sunt peccata: perinde ac non facta confessione, causa manet incognita: saltem cognitione requisita ad eam iudicij æquitatem, de qua Cõcilium loquitur, quidquid sit de validitate Sacramenti: quam interdum contingere, non obstante talis cognitionis defectu, patet per deinceps dicenda, quibus proposita doctrinæ duplex moderatio adhibetur.

Quæ & quanta scientia sit in Confessario necessaria, ut ad absoluendum à peccatis idoneus censeatur.

8.
e ad §. ca-
ueat nu. 21.
de penit. di-
stin. 6. cap.
d. 3. par. tit.
17 cap. 16.
§. 2.

e de sacram.
nu. 168.

PRior moderatio est quam attingit Navar. e ut ea procedat tantum quoad peccata illa quæ communiter sciuntur peccata esse; ut septem capitalia (inquit D. Antoninus d, quæ cum sint elementa quædam, & principia, de necessitate oportet ea scire, ac earumdem species, quæ statim atque nominantur, alicuius talium generum malitiam annexam habere intelliguntur: prout inobedientia malitiam habet superbiæ; fornicatio, luxuriæ; furtum, auaritiæ; ebrietas, gulæ; detractio, invidia: & similia communiter nota, quæ sacerdotem ignorare rarò contingit, adeo ut necesse non sit hac ex parte nos formare scrupulos, inquit Franc. a Victoria. e Procedat itè quoad mortalia, & venialia in genere: nimirum ut Confessarius non ignoret in genere, quod peccatum pro mortali, quodque pro veniali sit habendum: ad quod sufficiunt, regulæ, & obseruationes traditæ in præced. cap. 9. nec item ignoret in genere, quando censenda sit

contin

contingere obligatio ad restitutionem (pro quo in fine huius partis aliquot regulas subiiciemus) ita ut dubitare saltem sciat, sufficienter ad consulendum doctiores aut libros quos sine magna difficultate inuenire possit, ex quibus discat quid sequi debeat. Aduerte verò obiter quod ex Cordula affert Suarez, cum non sit de necessitate huius sacramenti ut sacerdos & pœnitens cognoscant totam grauitatem culpæ: probabile esse, quòd Confessio sit valida, quantumuis pœnitens confiteatur aliquod peccatum, ut veniale, quod est verè mortale, & Confessarius eadem ignorantia laboret. Aduerte etiam in re proposita non esse faciendam distinctionem inter eos, qui ex obedientia onus audiendi Confessiones assumunt, & eos qui sua sponte ad illud se offerunt; quasi hi de omnibus de quibus pœnitentes confitentur teneantur iudicare, an peccata mortalia sint necne: Illis verò sufficiat quod antedictum est. Nam ut Nauar. g argumentatur, nullus Canon adferri potest in quo talis distinctio fundetur: si que ea esset vera, pauci, aut nulli ex Confessariis secularibus salui fierent. Itaque generaliter constitutum sit, quod habet Syluester, h non teneri Confessarium semper audito quouis peccato, iudicare vtrum sit mortale; quia vix alioqui reperiretur in toto mundo vnus Confessarius idoneus: sed sufficit, ut iudicet de iis, quæ scire tenetur iuxta antedicta: De aliis verò difficilibus potest suspendere iudicium, dummodò oportunum remedium apponat, ne iterum committantur, si dubitet esse mortalia: quod saepe contingere potest ex incertitudine facti aut ex materiæ leuitate, aut ex defectu plenæ aduertentiæ, aut ex ignorantia, vel scrupulis pœnitentis,

f. tom. 4.
disp. 28. sect.
2. nu. 17.

Non est differentia inter eos qui ex obedientia, vel qui sponte audiunt.

g in Enchir.
cap. 4. nu. 3.

h Confessor.
3. quæst. 9.

tentis, aliisque circumstantiis, per quas potest eius modi iudicio impedimentum adferri. Nec etiam tenetur cognoscere omnes species peccatorum minutissimas, quarum cognitionem suis disputationibus ægrè assequuntur docti Theologi, sed communiores, & mediocribus Confessariis ut plurimum notas. Quando autem ei offert se pœnitens implicatus grauibus negotiis, & difficultatibus simonia, vsuræ, censuum, cambiorum, testamentorum, aut similium: debet illum remittere ad virum aliquem doctum, à quo plenius instruatur de eo quod licitè vel illicitè factum fuerit. Ea enim omnia ex se scire nõ tenetur Confessarius, sicut nec esse doctor in Theologia, vel in iure: sed sufficit, ut nesciens, recurrat ad doctiores pro talium difficultatum resolutione.

Posterior moderatio traditæ doctrinæ est, ut ea intelligatur pati exceptionem in tribus casibus, in quibus ex Nauar. à mortali peccato, excusari potest imperitus sacerdos, audiens Confessionem.

Primus est quando pœnitens sibi ipsi valdè sufficiens est: non tantum ad confitendum peccata, & eorum circumstantias, ac numerum: sed etiam ad exponendam Cōfessario peccatorum suorum grauitatem: dicendo, exempli gratia, istud est mortale sacrilegium, cum excommunicatione, reseruata: illud est furtum cum obligatione ad restitutionem, & sic de cæteris. Neque id tantum, sed simul etiam talis est, qui meritò iudicetur bonam, rectamque habere conscientiam; ut non tantum possit, sed etiã velit sacerdotis ignorantiam supplere instruendo ipsum sufficienter: quod tamen parum decet, nec consultum est pœnitenti ipsi: quia Confessario docto, &

Tres casus in quibus pœnitēs cōfiteri potest Cōfessario indocto, & ignaro.

cto, & idoneo confitens, si fortè erret, excusatur per ignorantiam probabilem: tamquam is, qui nitatur auctoritate viri docti, & ad munus suum ob-eundum idonei: quod non contingit confitenti Confessario indocto ac ignaro. Seruet igitur, quod quod præscribitur initio cap. 1. de pœniten. distin. 6. his verbis. *Qui vult confiteri peccata sua, ut inueniat gratiam, querat sacerdotem scientem ligare & soluere.*

Secundus casus est, quando pœnitentes sunt personæ spirituales, accedentes crebrò ad cõfessionem: & ideo subinde venialibus tantùm peccatis obligati tenentur: quæ cum non sint materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ, ex definit. Concilij Tridentini sess. 14. cap. 5. quòd pleraque illorum non intelligantur à Confessario, non impedit confessionis validitatem, sicut nec impediret, si eadem in confessione à pœnitente silerentur.

Tertius casus est, quando pœnitens versatur in articulo mortis, nec præter ipsum imperitum, adest alius, à quo audiri possit. Quem casum ob similem extremam necessitatem spiritale Nauarrus / exten- / ibidem. dendum esse vult ad eos, qui degunt apud infideles, cum deest illis copia Confessarij peritioris; siue liberi sint, siue serui. Ratio verò exceptionis faciendæ in his casibus hæc reddi potest: quòd in eis cum sufficiente dispositione pœnitentis concurrat (vt supponimus) sufficiens Confessarij potestas: cuius acquirendæ imperitus capax esse potest omnium sententia, vt monet Suarez m, & patet ex eo quòd m in cit. di- sput. 28. sect. 2. nu. 13. proprius sacerdos ignarus, delegare possit validè iurisdictionem quam habet in suos: ipsèque depulsâ ignorantia possit per se eadem vti, confessiones eorum audiendo ex officio.

Porro,

30.
n in præced.
nu. 12.

Bona fides
pœnitentis
Cōfessionē
validā red-
dit.

o de sacr. nu.
168.

p in fine ci-
tato sect. 2.

Porro, quod in hac re necessitas facere dicitur, idem Suarez n̄ censet bonam quoque fidem confitentis facere, cum simul adest sufficiens tum contritio, tum confessio ex parte pœnitentis. Quod probat, quia cum interueniat tunc ex parte pœnitentis confessio integra, si ex parte sacerdotis interueniat talis eiusdem perceptio, quæ etsi nō sit exacta cognitio, sufficiat tamen ad cognoscendū materiā adesse ad hoc Sacramentū sufficiētem; nihil obstat esse validum, si super illam Sacramentalis forma verborū proferatur cum intentione, & iurisdictione ad id requisita; quia nihil substantiæ deerit: pœnitente procedente bona fide, prout ponimus. Si quis obijciat ex communi opinione iterandam esse confessionem factam ignaro, cuius tanta est ignorantia, ut ipsa sit eorum etiam, quæ à paucis ignorantur. Respondendum est id procedere, quando licet bona fide confessio facta sit, postea tamen Confessarius deprehenditur ob imperitiam nihil eorum, quæ audiuit intellexisse, tamquam peccata (qua tantum ratione constituunt materiam Sacramenti pœnitentiæ) sed solum percepisse ut facta quædam: de quo (ut inquit à Victoria o) non oportet formare scrupulum; cum rarò occurrit talis confessarius. Vel etiā procedere, quando mala fide agitur, ut fieri potest duobus illis modis, quos adfert Suarez p.

Prior est quando cognouit, illum, cui confitebatur, ita imperitum esse, ut suam conscientiam diiudicare non sufficeret, & nihilominus ei confessus est. Posterior verò quando inter confitendum aduertit Cōfessariū nō sufficiēter percipere grauitatē peccati sui: & nihilominus de eò cōfessus est solum simpliciter, illo non instructo, nec informato.

Aduerte

Aduerte autem obiter pœnitentem peccare mortaliter, & ad iterandam confessionem teneri, qui eam facit Confessario, quem nouit ita imperitum, vt suam conscientiam diiudicare non sufficiat. Id quod Suarez habet q, addens ipsum procedere non obstante, quòd talis confessarius approbatus sit, & publicè expositus, aut etiam proprius pastor eiusdè pœnitentis. Ratio verò est, quòd ipse eligat indignum, & inducat eum ad illud, quod non potest licitè præstare: atque ipse circa se negligens, negligatur à Deo iuxta cap. 1. de pœniten. distinct. 6. in principio. Quæ omnia cum ita sunt, apertè constat abusum esse intolerabilem (quem meritò Nauarrus r optat quotidie argui à cõcionatoribus) vt qui susceperunt animarum curam, committant illarũ regimen: (quod *ars est artium*, vt dicitur in cap. Cùm sit. de arate & qualit. ordinarièque requirit notabilem scientiam propter necessitatem audiendi confessiones quorumcumque subditorum, qui varij sunt generis; cõmittant, inquam, vicariis, quibus nihil est plùs eruditionis, quàm visum est sufficere, vt sacerdotio initiarentur, non curâtes quis doctior sit, cui vicariatum cõcedunt: sed quis minori mercede inferuiat: quod manifestum est ab omni ratione alienum esse.

31.
 Confitens qui confite- tur ei viro, qui adeo est imperitus vt suam cõ- sciẽtiam di- iudicare nõ valeat, iterũ cõfiteri de- bet.

q in ead. sect 2. num. 9.

r ad cit. §. caueat nu. 19.

Vicarios qui ponunt in Parochiis ignaros ar- guuntur.

Regule de obligatione ad restitutionem scienda à Confessario ad vitandum periculum labendi in absoluendo.

Valde latè patet doctrina de obligatione ad restitutionem. Illam & in genere & in specie pro nostro modulo persequimur in praxi fori pœniten.

niten. par. 2. lib. 6. Hic pro instituta breuitate cōtenti erimus aliquot regulas adferre, quæ lucem aliquā adferant Confessario ad detegendum ex ea proueniens periculum labendi perperam in absolendo. Præmittendum est autem D. Thomam quidem 2. 2. quæst. 62. art. 6. duplicem assignare generalem

Duplex ratio obligationis, ad restitutionem, & quæ sit illa.

causam, seu radicem obligationis ad restitutionem: nempe rem alienam acceptam, & eiusdem acceptionis. Sed quia res aliena potest tum iniuste, tum iuste accepta esse, atque illius acceptio tum iusta esse, tum iniusta: vtrâque in duas distingui, vt quatuor inter se omnino distinctæ constituantur, scorsim per se considerandæ: quarum 1. sit, res iuste accepta. 2. res iniuste accepta. 3. acceptio iusta. 4. acceptio iniusta; ad quam reducitur (quæ quinta addi potest) participatio in iniusta acceptione; adeo vt vna sit obligatio ad restitutionem ratione rei iuste acceptæ; vt in locato, commodato, deposito, pignore: altera verò sit ratione rei iniuste acceptæ: vt cum quis eam habet quidem iusto modo, sed ab eo qui illâ iniuste accepit: vt cum quis equum furtiuum emit bona fide. Tertia autem ratione iustæ acceptionis: vt quoties fit contractus licitus, quo dominium rei propriæ in alium transfertur. Quarta denique ratione iniustæ acceptionis: vt quando committitur furtum, rapina, vsura, vel alius iniustus contractus, siue exercendo per se acceptionem ipsam iniustam, siue exerceti cooperando aliquo ex illis modis quos attigimus in præced. cap. 3. num. 20.

3. Quæ cum ita sint, de obligatione ad restitutionem ratione rei iniuste acceptæ dantur hæ regulæ. Prima est, talem obligationem contingere in omnino, qui rem alienam retinet inuito rationabiliter

Domino

Domino. Ratio est, quā D. Thomas habet, loco citato; quod talis retentio sit cōtra iustitiā cōmutatiuā exigentem, vt qui habet alienum restituat illud. vbi aduerte si res eadem numero habeatur, non sufficere aliam restituere, aut pretium: ex §. Item is. Infitut. Quibus modis contrahatur obligatio.

Secunda regula est: restitutionem ratione rei iustè acceptæ, non esse faciendam, si res ipsa pereat casu fortuito, vt incendio, naufragio, aut alio simili: nisi fortè ratione pacti, aut moræ, aut culpæ. Hæc habetur ex cap. de commodato, & cap. 2. de deposito. Pactum autem intellige, quo conuentum tuit inter dantem, & accipientem, vt in huius damnum res pereat. Moram verò, qua is, qui rem accipit, retinet illam vitra tempus præfinitum: cum & debuerit, & potuerit tunc reddere. Culpam demum quā per accipientis negligentiam res perit.

Res iustè accepta, si casu pereat, non est restitutioni obnoxia.

De obligatione autem ratione rei iniustè acceptæ istæ dantur. 1. Eum qui rem iniustè acceptam habet penes se eandem numero, teneri illam ipsam restituere, etiam bona fide acceptam. Ratio est, quia verus Dominus nihil iuris circa eiusmodi rem, ex eo amisit, quod per alterius malitiam, sit in eum statum adducta.

Secunda est; qui mala fide, seu sciens alienam esse, acceperit; teneri non tantum illam restituere: sed etiam resarcire omne damnum, quod ex illius carentia verus Dominus interea passus fuerit: sicut postea dicendum est de obligato ad restitutionem ratione iniustæ acceptationis: cuius quoque talis constituitur reus.

Tertia est eum, qui bona fide rem iniustè acceptam possedit, nec per dolū desit possidere; teneri

HH

482 *Regula de obligat. ad restitutionem,*

tantum restituere illud, quod non haberet, nisi rem talem contrectasset. Eum verò, qui mala fide possedit, teneri totum rei pretium reddere, & compensare totum detrimentum, quod passus est verus dominus ex talis suæ rei carentia. Ratio est, quia ille tenetur tantum ratione rei alienæ, quam possidet, & in casu proposito, non possidet eam, nisi quo ad illud quo factus est locupletior. Hic verò tenetur adhuc rationis iniustæ acceptionis; quæ perseverat etiam re perempta. Manente autem causa, manet effectus ei necessariò consequens: sicut & cessante causa, cessat effectus.

Quarta est, bonæ etiam fidei possessorem teneri restituere ut rem, ita & fructus eius apud se adhuc extantes: quia hi, eo ipso quòd sunt rei alienæ, habeantur pro rebus alienis.

Regulæ pro
restitutione
iustæ acce-
ptionis.

De obligatione autem ad restitutionem ratione iustæ acceptionis, duæ regulæ dantur. Prior est: ad satisfaciendum tali obligationi sufficit pretium, seu æquivalens solui, siue res ipsa perierit, siue non. Ratio est, quia illa nascitur ex contractu, per quem ipsius rei dominium transfertur in alium: puta per emptionem, & venditionem, aut mutationem rei vsu consumptibilis. Vnde patet non esse ex iustitia eandem numero reddendam cum desierit esse aliena.

Posterior est, talem obligationem transire tantum ad hæredes, & fideiussores illius quæ obligatur, non in alios. Ratio est, quia cum oriatur tantum ex contractu, extendi potest tantum ad eos qui voluntatem habuerunt contrahendi cum principali debitore: ut censentur, tum ipsius hæredes, qui cum hæreditate suscipiunt onera ei annexa; tum etiam

etiam fideiussores, qui pro debitore se obligarunt; non item ceteri, qui quamvis aliquo modo fuerint causa contractus, non habuerunt tamen in voluntate efficere se debitores.

De obligatione demum ratione iniustæ acceptionis duæ quoque dantur regulæ. Prior est. Eâ obligatum teneri eandem rem restituere cum suis fructibus, si illam habeat: sin minus pretium, seu valorem illius, ac fructum, atque omne damnum, quod ex carentia illius passus est dominus. Hæc patet: quia in illis omnibus, læsit ius proximi contra iustitiam commutativam: secundum quam ut æquitas seruetur omne damnum proximo illatum debet restitutione reparari.

36. Regula pro restitutione iniustæ acceptionis.

Posterior est. Talem obligationem cadere non tantum in executorem iniustæ acceptionis: sed etiam in illos omnes, qui participant in eodem crimine. Ratio est, quia is qui participat in crimine, fit eidem culpæ; ita & eidem pœnæ cum principali criminoso subijcitur, iuxta illud quod in cap. 1. Epist. ad Rom. *Digni morte dicuntur, non tantum qui scelera faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.* Ad quod alludit summus Pontifex in c. 1. de officio Iudicis delegati cum dixit. *Agentes & consentientes scriptura & testimonio pari pœna puniri.*

Quarta pars capituli de probitate requisita in Confessario.

IN Confessario requiritur bonitas, non tantum, quâ pœnitenti bonus sit; tamquam pœditus perfectionibus necessariis ad exequendum suum iudicandi munus, sed etiam qua bonus sit sibi, & Deo

Bonitas Cōfessarij qualis esse debet.

Maiores fan-
ctitas esse
debet in sa-
cerdotibus
noui testa-
menti, quam
veteris.

charus, charitate elimināte ab anima sua omne pec-
catum mortale. Ipsum enim constitutum ad recon-
ciliandum peccatorem Deo, oportet esse huic cha-
rum & in se sanctū, maiore ratione quā illi, qui-
bus dixit Leuitic. 19. *Sancti estote, quia ego sanctus
sum*: ob maiorem nimirum dignitatem muneris li-
gandi, & soluendi super terram, quæ ligentur &
soluentur in cælo: non concessi Angelis: imò nec
beatissimæ Virgini, vt habetur in cap. Noua. de pen-
nitent. & remiss. & certè si in administratione Sacra-
mentorum vti vase immundo irreuerentia est Dei,
propter indecentiam, qua Sacramentum, res adeo
sancta, verèque hominem sanctificans, tractatur
tamquam profana: multò sanè magis indignū est,
vt ministro contaminato mortali peccato: quan-
doquidem, & peccati mortalis immunditia infinitè
maior est quacumque alia: & cōkursus ministri de-
putati ad talem administrationem, ei propinquior
excellentiōrque est, quocumque vasis concurfu.

38. Vnde etiam consequens est indecentiam esse
maximam (adeoque peccatum suo genere morta-
le) contaminatum mortali crimine audere se mini-
strum exhibere in administratione Sacramenti pen-
nitentiæ. Quo fit, vt sacerdos accessurus ad audien-
das confessiones, teneatur explorare animæ suæ sta-
tum: & de peccato mortali (si quod in se notaue-
rit) ad ipsum eliminandum, conteri ex amore Dei
super omnia dilecti, aut saltem ex timore illius; qui
*postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehem-
nam*, ex Luc. cap. 12. alteri, additā Sacramentali con-
fessione, sine qua attritionem minimè sufficere ad
illam eliminationem habetur ex Concilio Triden-
tino sess. 14. cap. 4. Quamuis autem hæc ita sancta-
men

men validum esse potest pœnitentiæ Sacramentum administratum à Confessario contaminato mortali peccato: vt satis patet per illud quod in Concil. Trident. sess. 14. cap. 6. & Can. 10. definitum est, potestatem absoluendi non impediri per peccatum mortale. Ad quod pleniùs intelligendum notanda est distinctio, quam ex Caietano referens Sotus merito doctam vocat: estque, Sacramenti exhibitionem spectari posse, tum ex opere operato: seu tamquam instrumentum, quo Deus vtitur ad infusionem gratiæ in animam: tum ex opere operantis: seu vt actio est humana exiens à Dei ministro: atque prior modo non requirere probitatem ministri: quia sine ea sortitur suum effectum. nec enim per malum ministrum contaminatur donum Christi: quia per illum purus fluuius transit, & venit ad fertilem terram; sicut per lapideos canales transit aqua in areolas, ex cap. Si Iustus, 1. quæst. 1. neque à Iuda collatus baptismus, tamquam inualidus, fuit repetendus, ex cap. Dedit. eadem quæst. Posteriore autem modo requirere bonitatem: quia cum homo tunc sit Dei minister coagens ipsi, debet quoad eius fieri potest simili bonitate, qua ipse operari: & quò melior, & in omnibus virtutibus eminentior fuerit, eo aptius erit instrumentum diuinæ bonitatis; vt per ipsum largiri dignetur pœnitenti plus gratiæ, & virtutum incrementum.

Confessarius audiens confessiones in mortali verè absoluit.

s in 4. dist. 1. quæst. 5. arr. 6. col. 2.

Baptismus collatus à Iuda non fuit repetendus.

Quinta pars capituli. De approbatione Episcopali, requisita in Confessario.

Quod atinet ad approbationem in Confessario requisitam, habetur de ea decretum in

39.

Concilio Tridentino sess. 23. cap. 15. his verbis.

Cōfessarius
debet esse
ab ordina-
tio approba-
tus.

*Quamuis presbyteri in sua ordinatione à peccatis ab-
soluendi potestatem accipiant; decernit tamen sancta
Synodus, nullum etiam regularem posse confessiones se-
cularium, etiam sacerdotum audire, nec idoneum ad
id reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut
ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessa-
rium, aut alias idoneus esse iudicetur: & approbatio-
nem que gratis detur obtineat, privilegii & consue-
tudine quacumque, etiam immemorabili, non obsta-
tibus.*

Cui privilegio congruenter sentiendum est mor-
taliter peccare sacerdotes non habentes parochiale
beneficium, si confessiones secularium audiant non
approbati ab Episcopo. Nam indignè ministrant
pœnitentiæ Sacramentum: cùm iuxta propositum
decretum, non sint ministri illius idonei. Peccare
quoque mortaliter seculares non ignaros talis im-
pedimenti, confitentes illis: ut pote qui in eo mor-
taliter cooperentur peccantibus mortaliter: vnde &
Confessionem faciunt ex defectu saltem contritio-
nis sufficientis, inualidam.

In articulo
mortis om-
nes sacer-
dotes pos-
sunt absol-
vere.

Excipiendi tamen videntur duo casus: alter est
articuli mortis; & alter cùm Pœnitens tantum ha-
bet peccata venialia. In illo enim necessitas, & in
hoc libertas eadem ratione approbationem indu-
cunt (de tacita saltem Papæ voluntate) qua in pri-
ma parte huius capituli habitum est, induci iurisdic-
tionem. Neque enim existimandum est Eccle-
siam in articulo mortis, absolutioni Sacramentali
impedimentum obiicere; aut ad confessionem fa-
ciendam solummodò de venialibus, extendere
propositum decretum; cùm eius instituendi hæc
causa

causa (si quæ alia) censeatur debet: ut tolleretur abusus, quo grauibus peccatis obnoxij, Confessariis vtuntur non sufficientibus ad ea diiudicanda. Vnde quia religiosi, moraliter loquendo, in hoc minus offendunt; maiorem ordinariè gerentes animæ suæ curam, habentésque superiores qui ipsis specialiter inuigilent; nihil quoad eos, hac ex parte, Concilium innouauit.

Sentiendum quoque videtur cõgruenter eidem decreto, prout sentit Lopez in instructorio conscientie part. 1. non nisi approbatum ab Episcopo posse validè absoluere seculares à mortalibus. namque verba illa, *non posse audire confessiones, nec ad id idoneum reputari, &c.* sufficienter indicant per defectum approbationis, potestatem absoluendi à peccatis ita suspendi in sacerdote non parocho respectu secularium; vt nequeat exire in actum hos validè absoluendi: præsertim cum ad Sacramenti validitatem præter materiam & formam debitam, oporteat idoneum ministrum de necessitate concurrere ex definitione Concilij Florentini in instructione Armenorum non longè ab initio. Vnde inferre licet seculares teneri ad repetitionem confessionum, quas fecerint sacerdotibus non approbatis ab Episcopo, nec habentibus parochiale beneficium. Pro quo facit; quod Suarez annotat tom. 4. v. Concilium Tridentinum in proposito decreto generaliter, ac indifferenter requirere istiusmodi approbationem ad Confessoris munus exercendum, quacumque ratione ei iurisdictio delegetur: additque postea x eandem esse necessariam non modò necessitate præcepti, sed etiam necessitate Sacramenti; ita vt sine illa sacerdos absoluere

41.

z cap. 26. §. Insuper.

Tales sacerdotes nõ absoluunt validè.

v disput. 28. sect. 4. num. 9.

x num. 14.

tentans nihil faciat: non solum per accidens ob indispositionem seu malam conscientiam penitentis: sed etiam per se, ex defectu necessariae conditionis, quantumcumque Penitens bonam fidem habeat.

41. Ratihabitio Episcopi sufficit. Verumtamen non negauerim, ut ad iurisdictionem, sic ad approbationem habendam sufficere posse Episcopi ratihabitionem de praesenti: siue quod Episcopus videat sacerdotem non approbatum audire confessiones, & toleret, cum prohibere possit. Cur enim dicamus per huiusmodi dissimulationem obtineri ab Episcopo iurisdictionem sufficientem ad absoluendum a peccatis, non item approbationem, nulla ratio videtur suadere: cum praesertim iurisdictionis ordinariae, vel delegatae necessitas ad validitatem eiusdem absolutionis, longe clarius determinetur in ipso etiam Concilio Tridentino, sess. 14. cap. 7. quam necessitas Episcopalis approbationis in memorato decreto: atque modus approbationis Episcopo relinquatur valde liber: ut patet ex illis verbis eius: *Nisi ab Episcopis per examen si illis videbitur esse necessarium: aut aliis idoneis esse iudicetur.*

*Breuis appendix ad antedieta, de ratione
iisdem utendi.*

43. **P**AUCIS ad antedieta addendum est: quia non omnes omnium, nec semper capaces sunt: discretionis esse, ac prudentiae, ut Confessarius illis utatur; proponendo ea penitentibus, vel omitendo, secundum quod exegerint temporis, & personarum circumstantiae: accommodandoque se ad
cultu

cuiusque captum & dispositionem. Nam aliquibus, vt iis qui sapius, recteque confitentur, & noti sunt: satis est, inquit Polancus, a audita eorum confessione iniungere pœnitentiam: nisi remedium aliquod, ad aliquos defectus; aut consolatio, vel exhortatio, vel instructio aliqua adhibenda videatur. Alij verò, qui sapius quidem confitentur, sed minus rectè, iuuandi sunt in ea parte, in qua non bene procedunt: vt si videntur non bene discussisse conscientiam, vel peccata non satis exprimere, iuuandi sunt interrogationibus antea traditis. b sin dolor videatur deesse, vel propositum firmum abstinendi ab aliquo peccato mortali, vel satisfaciendi, vel aliud necessarium ad Sacramentum, iuuandi sunt per ea ex antedictis, c que ad talia inducere discretio Confessarij cōsideratis personæ, & temporis circumstantiis censuerit. Illi autem qui rariùs confitentur, sed rectè, & diligenter se discussisse videntur, non sunt interrogationibus onerandi, nisi aliquid omisisse, aut obscuriùs dixisse notentur, aut aliquid ad emendationem vitæ vel profectum spiritalem intelligi oporteat: quod, nec quid amplius, per interrogationes inuestigasse satis est. Similiter illos, qui dolorem sufficientem, & propositum abstinendi à peccatis præ se ferunt, & confitendo satis aggrauarunt præterita, non est, quod Confessarius excitet ad dolorem, & detestationem, aut euitationem peccatorum: sed sufficit breuiter tactis ab ipso commissis, tamquam approbando, quod talem sensum de eis habeant, confirmare in spe veniæ: consolatione si opus sit adhibita, cum admonitione de adiumentis quibus in futurum vti debeat, ad tenendam salutis viam: designa-

a cap. 2.
art. 5.
Quomodo
utendū sit
supradictis
dogumētis.

b in præced.
cap. 3.

c in cap. 4. &
sequentib.

tis iis ex cap. 12. 14. & 15. quibus ipsos peculiariter egere prudentia dictauerit.

Quòd si aliquo modo quidem, sed non sufficienter peccata sua detestari viderentur; nec tam firmum, quàm par est, ostenderent propositum ab illis abstinendi: ipsi sunt iuuandi habita ratione personarum, per ea quæ ante notata sunt. *d*

d in cap. 5.
6. 7. & 8.

De speciali prudentia Confessario necessaria ad iuandos eos, qui moriuntur, dicendum seorsim fuisset; nisi quæ ad eam spectant ita accuratè, & ad praxim accommodatè persecutus esset Polancus in libello inscripto, Methodus ad eos iuandos qui moriuntur vt nihil ampliùs desiderari videatur.

Necessitas
iuuandi moribundos
quanta esse
debeat.

Ad quem proinde remittendus videtur Confessarius qui debet illum sibi familiarem reddere: memor quòd error, qui tunc temporis committitur, corrigi non possit; neque ommissa tunc commoditas emundandi animam à peccatis, susceptione Sacramenti pœnitentiæ, recuperari, morte scilicet adimente omnem ad id facultatem: quandoquidem, *vbi ceciderit lignum ad austrum, aut ad Aquilonem: in quocumque loco ceciderit ibi erit*: e quod est, bene finientem vitam, esse fœlicitati æternæ; malè finientem verò, miserix perpetuæ addicendum.

e Ecclesiast.
cap. 11.

Memor item quòd si vquam aliàs, debet tunc bene paratus accedere ad iuandum proximum: quem morbi vis, aut timor, vel alius affectus distrahit à seria consideratione eorum, quæ ad animam spectant, nimisque aptum reddunt ad curandum negotium suæ salutis: cùm tamen illum interea vehementiùs infestet diabolus, *qui sciens quod*

quòd modicum tempus habet, f vires omnes exerit fex Apo-
ad perdendum morientem. cal. cap. 12.

Memorem quoque Confessarium oportet esse, vinculo sacramentalis sigilli eum sic adstringi, vt nulla omnino de causa liceat ei audita in confessione manifestare, nisi de pœnitentis licentia, qui illam accuratissimè liberrimè, & in suam notabilem vtilitatem concesserit: de qua re plenius agimus in prima parte, lib. 3. per totum.

Sigillū confessionis seruandum accuratissimè.

Τίμη δόξα καὶ Χεῖς, εἰς τὰς αἰώνας, Χεῖς Ἰησοῦ τοῦ
θεοῦ υἱοῦ τοῦ μονογενοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς ὁμοουσίῳ εἰς τὰς αἰώ-
νας ἁμὴν ἁμὴν.

Finis. Laus Deo.

